

بررسی وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان: مطالعه تطبیقی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۲۱۴۳۹

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

تاریخ انتشار:

۱۴۰۵/۰۲/۰۷

عنوان گزارش:

بررسی وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان: مطالعه تطبیقی

نوع گزارش: طرح/لایحه راهبردی نظارتی پیش‌نویس قانونی

نام دفتر:

مطالعات فرهنگی و آموزش (گروه ورزش، گردشگری و میراث فرهنگی)

تهیه و تدوین:

به‌رنگ ضابطیان

مدیر مطالعه:

سعید شفیعا

ناظر علمی:

موسی بیات

اظهار نظر کنندگان خارج از مرکز:

سوسن چراغچی، مسعود کافی (کارشناس حقوق میراث فرهنگی)

گرافیک و صفحه آرایی:

سیده فاطمه ابوطالبی

ویراستار ادبی:

اکرم وحدانی‌فر

واژه‌های کلیدی:

۱. قوانین، اهداف و وظایف وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری کشورهای جهان

۲. میراث فرهنگی

۳. گردشگری

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۴/۰۸/۰۱

دفتر مطالعات
فرهنگی و آموزش

فهرست مطالب

۷	چکیده
۸	خلاصه مدیریتی
۱۰	۱. مقدمه
۱۰	۲. کشورهای بررسی شده و معیارهای انتخاب
۱۱	۳. ایتالیا
۱۱	۳-۱. دپارتمان امور اداری
۱۱	۳-۲. دپارتمان حفاظت از میراث فرهنگی
۱۲	۳-۳. دپارتمان ترویج میراث فرهنگی
۱۲	۳-۴. نهادها و دفاتر وابسته
۱۳	۳-۵. شوراها و نهادهای مشورتی
۱۵	۴. ترکیب
۱۵	۴-۱. اداره کل میراث فرهنگی و موزه‌ها
۱۵	۴-۲. اداره کل کتابخانه‌ها و انتشارات
۱۵	۴-۳. اداره کل سینما
۱۶	۴-۴. اداره کل سرمایه‌گذاری و بنگاه‌های اقتصادی
۱۶	۴-۵. اداره کل تحقیقات و آموزش
۱۶	۴-۶. اداره کل تبلیغات
۱۷	۴-۷. اداره روابط خارجی و هماهنگی اتحادیه اروپا
۱۷	۵. هند
۱۷	۵-۱. ادارات اصلی
۱۷	۵-۲. سازمان‌های وابسته
۱۸	۵-۳. سازمان‌های مستقل
۱۸	۵-۴. طرح‌های فرهنگی
۱۹	۵-۵. کمیسیون توسعه صنایع دستی
۲۰	۶. بلغارستان
۲۰	۶-۱. شوراهای تخصصی
۲۰	۶-۲. هیئت بازرسی و حفاظت از میراث فرهنگی
۲۰	۶-۳. شورای اجتماعی حفاظت از میراث فرهنگی
۲۰	۶-۴. مؤسسه ملی میراث فرهنگی غیرمنقول

۲۱	۶-۵. مرکز باستان‌شناسی زیر آب
۲۱	۶-۶. شورای ملی میراث فرهنگی ناملموس
۲۱	۶-۷. اداره میراث فرهنگی، موزه‌ها و هنرهای زیبا
۲۱	۷. کره جنوبی
۲۱	۷-۱. اداره میراث فرهنگی و حفاظت فرهنگی
۲۱	۷-۲. اداره گردشگری
۲۲	۷-۳. کمیته میراث فرهنگی
۲۲	۷-۴. بنیاد میراث فرهنگی کره
۲۲	۷-۵. موزه ملی فرهنگ عامه
۲۲	۷-۶. بنیاد صنایع دستی و طراحی کره
۲۲	۷-۷. طرح‌های فرهنگی
۲۳	۸. جمع بندی و نتیجه‌گیری
۲۹	۸-۱. موارد قابل توجه در وظایف وزارخانه‌ها
۳۱	۸-۲. موارد قابل توجه در ساختار و تشکیلات وزارخانه‌ها
۳۲	۸-۳. پیشنهادها
۳۳	منابع و مآخذ

فهرست جدول

۲۴	جدول ۱. در قوانین و وظایف وزارخانه‌های میراث فرهنگی در کشورهای جهان
----	---

بررسی وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان: مطالعه تطبیقی

Doi:10.22034/mrc.report.21439

چکیده

وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان به‌عنوان نهاد اصلی سیاستگذاری اجرایی در حوزه حفاظت، توسعه و ترویج میراث فرهنگی ملی و گردشگری فعالیت می‌کنند و وظایف مهم و گسترده‌ای را در این حوزه برعهده دارند. این نهادها با طراحی چارچوب‌های قانونی و راهبردهای نوآورانه می‌توانند حافظه فرهنگی را به‌دارایی عمومی پایدار تبدیل کنند و از طریق دیپلماسی فرهنگی به تقویت تفاهم بین‌ملتها کمک نمایند. بنابراین با توجه به اهمیت وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان، در این گزارش، وظایف این وزارتخانه‌ها در کشورهای ایتالیا، ترکیه، هند، بلغارستان و کره جنوبی بررسی شده است. در واقع هدف این گزارش شناسایی مأموریت‌ها، وظایف و موضوعات قابل توجه و مهم در قوانین مرتبط با اهداف و وظایف وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری این کشورهاست که تاحدی می‌تواند الگویی برای کشور ایران باشد. براساس نتایج گزارش، می‌توان گفت که عمومی‌سازی و مردمی‌سازی میراث فرهنگی و گردشگری، آموزش میراث فرهنگی، گسترش بازوهای ارتباطی و رسانه‌ای، توجه به میراث معاصر، رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی، نهادسازی و متناسب‌سازی ساختار با تعهدات بین‌المللی از موارد مهم و قابل توجه در مأموریت‌ها و وظایف وزارتخانه‌های این کشورهاست.

خلاصه مدیریتی

بیان / شرح مسئله

وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان به‌عنوان نهاد اصلی سیاستگذاری اجرایی در حوزه حفاظت، توسعه و ترویج میراث فرهنگی ملی و گردشگری فعالیت می‌کنند و وظایف مهم و گسترده‌ای را در این حوزه برعهده دارند. بنابراین با توجه به اهمیت وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان، در این گزارش وظایف این وزارتخانه‌ها در کشورهای ایتالیا، ترکیه، هند، بلغارستان و کره جنوبی بررسی شده است.

نقطه‌نظرات / یافته‌های کلیدی

موارد زیر موضوعات قابل توجه در قوانین اهداف و وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری کشورهای بررسی شده است:

- **عمومی‌سازی میراث:** از موارد مهم و قابل توجه در کشورهای بررسی شده این است که وظایف وزارتخانه‌ها به ثبت و محافظت از میراث فرهنگی محدود نشده و به توسعه و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری و ایجاد امکان دسترسی عمومی به آنها هم توجه شده است.
- **آموزش میراث:** آموزش و پژوهش در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری هم از موارد تأکید شده در این کشورهاست و به این منظور اقداماتی مانند اجرای طرح‌های ملی آموزش میراث فرهنگی و گردشگری در سراسر کشور و ارائه برنامه‌های متنوع آموزشی در دانشگاه‌ها و مدارس برای آشنایی دانشجویان، دانش‌آموزان و معلمان انجام می‌شود.
- **گسترش بازوهای ارتباطی و رسانه‌ای:** گسترش ارتباطات و همکاری‌های بین‌المللی به‌منظور تبلیغات و معرفی میراث فرهنگی و توسعه گردشگری است و اهمیت این موضوع در کشورهای بررسی شده به‌اندازه‌ای است که در وزارتخانه، دپارتمان‌ها و ادارات خاصی را به این موضوع اختصاص داده‌اند.
- **مردمی‌سازی:** از موارد قابل توجه دیگر در این کشورها پیوند قوی وزارتخانه‌ها با بدنه اجتماعی است. به این معنا که در بسیاری از موارد انجمن‌های مردمی، اساتید دانشگاه و نخبگان و متخصصان فرهنگی با بخش‌های مختلف وزارتخانه‌ها همکاری دارند.
- **توجه به میراث معاصر:** از دیگر موارد مهم در کشورهای بررسی شده اهمیت میراث معاصر است. در واقع می‌توان گفت در این کشورها میراث فرهنگی صرفاً متعلق به گذشته دور نیست که به ما به ارث رسیده است، بلکه میراث معاصر و آنچه را به آیندگان به ارث خواهد رسید نیز دربرمی‌گیرد. بنابراین با چنین رویکردی به میراث، در این کشورها میراث دیداری و شنیداری و فرهنگ عامه از اهمیت زیادی برخوردار است.
- **رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی:** رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی، که شامل توسعه سیستم‌های اطلاعاتی و ایجاد پایگاه داده ملی یکپارچه در حوزه میراث فرهنگی، کاربرد ابزارهای دیجیتال در حفاظت، نگهداری و بهره‌برداری از میراث فرهنگی مانند اسکن سه‌بعدی، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی و ایجاد آرشیوهای دیجیتال از نسخه‌های خطی، بناهای تاریخی، آثار باستانی و... می‌شود، از موارد مهم دیگر است.
- **نهادسازی:** وزارتخانه‌های کشورهای بررسی شده به‌منظور تحقق وظایف خود نهادهای مختلفی را ایجاد کرده‌اند از جمله:
- **نهادهای اجرایی کنوانسیون‌های بین‌المللی:** در کشورهای بررسی شده نهادسازی به‌منظور اجرای کنوانسیون‌ها و معاهده‌های بین‌المللی، که این کشورها در آنها عضوند، انجام شده است؛ مانند کنوانسیون میراث فرهنگی زیر آب و کنوانسیون میراث ناملموس.

• **نهاد ارزیابی عملکرد:** ارزیابی عملکرد نهادهای مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری موضوعی است که مورد توجه کشور ایتالیاست و نهاد مستقل ارزیابی عملکرد در این کشور وظیفه ارزیابی عملکرد کلی نظام میراث فرهنگی را به‌منظور ایجاد شفافیت و یکپارچگی داخلی برعهده دارد. این نهاد مسئولیت ارزیابی عملکرد نهادها و بخش‌های مختلف وزارتخانه و سازمان‌های وابسته و انتشار عمومی آن، ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری و نظارت بر اجرای صحیح قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات میراث فرهنگی و گردشگری را عهده‌دار است.

پیشنهاد راهکارهای تقنینی، نظارتی یا سیاستی

باتوجه به نتایج این گزارش پیشنهاد می‌شود در سیاست‌ها و قوانین مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در کشور، به این موارد توجه شود:

۱. **مدیریت یکپارچه و چابک‌سازی:** از موارد چالش‌برانگیز در حوزه فرهنگ در کشور، پراکندگی جنبه‌های مختلف فرهنگ در وزارتخانه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که این موضوع در مواردی موجب پراکندگی و تداخل و تعارض وظایف این نهادها و عدم اتخاذ رویکرد یکپارچه و منسجم در حوزه فرهنگ شده است.

۲. **توسعه و ترویج میراث فرهنگی:** توسعه و ترویج میراث فرهنگی از مهم‌ترین وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی در کشورهای جهان از جمله کشورهای بررسی شده در این گزارش است. این درحالی است که در ایران وظایف وزارتخانه تا حد زیادی به ثبت و حفاظت از میراث فرهنگی محدود شده و این مسئله موجب شده است که باوجود میراث فرهنگی ملموس و ناملموس فاخر و بی‌نظیر در کشور، درباره این آثار، به‌خصوص در حوزه میراث ناملموس، در میان اقشار مختلف کشور از جمله جوانان شناخت کافی وجود نداشته و همچنین امکان دسترسی و بهره‌مندی از میراث فرهنگی کشور برای تمام اقشار جامعه فراهم نباشد.

۳. **ارزیابی عملکرد نهادهای میراث فرهنگی و گردشگری:** وجود نهادی مستقل برای ارزیابی عملکرد نهادها و بخش‌های مختلف وزارتخانه و سازمان‌های وابسته به آن و همچنین ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی و نظارت بر اجرای صحیح قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات این حوزه می‌تواند نقش مهمی در شفاف‌سازی، جلوگیری از اتلاف منابع و ارتقای عملکرد وزارتخانه داشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود اقدامات لازم برای ایجاد نهاد ارزیابی عملکرد در وزارتخانه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری صورت پذیرد.

۴. **کمیته‌های علمی و تخصصی:** پیشنهاد می‌شود در تمام بخش‌های وزارتخانه کمیته‌های علمی و تخصصی برای مشاوره، اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به رؤسای ادارات و مدیران کل وجود داشته باشد و نخبگان علمی و فرهنگی و مردمی در این کمیته‌ها عضویت و مشارکت جدی داشته باشند. به‌منظور جلوگیری از ناکارآمدی این کمیته‌ها و فربه شدن سازمان لازم است در انتخاب نخبگان علمی و فرهنگی براساس اصل شایسته‌سالاری دقت و نظارت لازم انجام شود و همچنین کمیته‌های علمی - فرهنگی از جایگاه قانونی مناسبی برخوردار باشند.

۵. **میراث دیداری و شنیداری:** میراث دیداری و شنیداری، حوزه‌ای از میراث فرهنگی است که امروزه توجه ویژه‌ای به آن در سطح جهانی می‌شود. به‌طوری‌که از طرف یونسکو، ۲۷ اکتبر روز جهانی میراث دیداری و شنیداری نام‌گذاری شده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود مراکز تخصصی برای مستندسازی، حفاظت و گسترش میراث دیداری و شنیداری کشور مانند آثار فاخر و منحصره‌فرد فرهنگی در حوزه فیلم، عکس، موسیقی و... ایجاد شود.

۱. مقدمه

میراث فرهنگی به‌عنوان گنجینه‌ای از زبان، تاریخ، هنر، معماری، دانش و سنن یک جامعه، مبنایی برای هویت فرهنگی و انسجام ملی کشورهاست. میراث فرهنگی نه‌تنها نمود بیرونی اندیشه و تجربه‌های کشورهاست، بلکه عامل تداوم پیوندهای اجتماعی و ارزش‌های مشترک آنها به‌شمار می‌آید که هویت جمعی را تقویت می‌کند، تفاوت‌های فرهنگی را باوجود گذر زمان حفظ می‌کند و به نسل‌های آینده امکان می‌دهد مسیر توسعه را با آگاهی از گذشته بیاموزند. امروزه وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان به‌عنوان نهاد اصلی سیاستگذاری اجرایی در حوزه حفاظت، توسعه و ترویج میراث فرهنگی ملی، صنایع دستی و گردشگری فعالیت می‌کنند و وظایف آنها فراتر از نگهداری و حفاظت از آثار تاریخی است. درواقع این وزارتخانه‌ها با ترکیب حفاظت از آثار فرهنگی با برنامه‌های توسعه گردشگری، چندین محور اصلی را پیگیری می‌کنند که عبارت‌اند از: حفاظت و مرمت آثار باستانی و بافت‌های تاریخی با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی، مدیریت مخاطرات طبیعی و انسانی و حفظ اصالت محوطه‌ها، توسعه و مدیریت گردشگری پایدار از طریق طرح‌های جامع، راهبردهای تبلیغی و بازاریابی فرهنگی، ایجاد فرصت‌های شغلی با کیفیت و جذب سرمایه داخلی و خارجی، ترویج صنایع دستی و هنرهای بومی و گسترش پژوهش، آموزش و ظرفیت‌سازی برای مدیران و کارکنان حوزه میراث و گردشگری.

درواقع این نهادها با طراحی چارچوب‌های قانونی و راهبردهای نوآورانه می‌توانند حافظه فرهنگی را به‌داری عمومی پایدار تبدیل کنند و از طریق دیپلماسی فرهنگی به تقویت تفاهم بین‌ملتها کمک نمایند. بنابراین باتوجه‌به اهمیت فعالیت‌های وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای جهان، در این گزارش به بررسی وظایف این وزارتخانه‌ها در برخی از کشورها پرداخته شده است. درواقع هدف اصلی این گزارش، شناسایی مأموریت‌ها، وظایف و موضوعات قابل توجه و مهم در قوانین مرتبط با اهداف و وظایف وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری این کشورهاست که تاحدی می‌تواند الگویی برای کشور ایران باشد.

۲. کشورهای بررسی شده و معیارهای انتخاب

در این گزارش کشورهای ایتالیا، ترکیه، هند، بلغارستان و کره جنوبی به‌عنوان کشورهای بررسی شده انتخاب شده‌اند. علت انتخاب این کشورها اولاً نزدیکی ساختار و تشکیلات وزارتخانه‌های آنها با کشور ایران است؛ به‌طوری‌که در این کشورها امور مربوط به میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی ذیل یک وزارتخانه قرار دارد. همچنین این کشورها به‌خصوص ایتالیا، ترکیه، هند و کره جنوبی در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری از کشورهای پیشرو و مطرح جهان محسوب می‌شوند. داده‌های این گزارش برآمده از قوانین اهداف و وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری این کشورهاست و باتوجه‌به اینکه در این قوانین، وظایف در قالب ادارات و دپارتمان‌های وزارتخانه‌ها تعریف شده است؛ این گزارش هم با چنین ساختاری ارائه می‌گردد.

۳. ایتالیا

در کشور ایتالیا وزارت فرهنگ مسئولیت امور مرتبط با میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱ را برعهده دارد و ساختار و وظایف این وزارتخانه در فرمان تقنین شماره ۵۷ نخست‌وزیر مورخ ۲۰۲۴/۰۳/۱۵ مشخص شده است که در ادامه براساس این قانون، ساختار کلی این وزارتخانه و وظایف بخش‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری ارائه می‌گردد [۱].

وزارت فرهنگ ایتالیا شامل چهار دپارتمان اصلی است که عبارت‌اند از: دپارتمان حفاظت از میراث فرهنگی، دپارتمان ترویج میراث فرهنگی، دپارتمان فعالیت‌های فرهنگی و دپارتمان امور اداری.

۳-۱. دپارتمان امور اداری

اداره کل منابع انسانی، اداره کل امور اروپا و بین‌الملل و اداره کل دیجیتال‌سازی و ارتباطات ذیل دپارتمان امور اداری فعالیت می‌کنند که وظایفی به این شرح دارند:

– **اداره کل امور اروپا:** اداره کل اروپا وظیفه تنظیم روابط و همکاری با سایر کشورهای اروپایی و سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو و همچنین همکاری با سایر نهادهای دولتی و خصوصی را برعهده دارد که امکان دسترسی به بودجه‌های فرهنگی اروپایی و بین‌المللی را فراهم می‌کنند.

– **اداره کل رقوم‌سازی (دیجیتال‌سازی) و ارتباطات:** این اداره وظیفه نوآوری فناوریانه، رقوم‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی و ارتباطات را برعهده دارد و وظایف مرتبط با تحول دیجیتال و توسعه سیستم‌های اطلاعاتی را انجام می‌دهد و مؤسسه دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی و کتابخانه دیجیتال به‌عنوان زیر شاخه آن فعالیت می‌کند [۲].

اداره کل امور اداری علاوه بر موارد مذکور، براساس نظر شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی مسئول تهیه سالیانه طرح ملی آموزش میراث فرهنگی است که بر درک میراث فرهنگی و عملکرد اجتماعی آن تمرکز دارد و با همکاری مقامات محلی، دانشگاه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه‌های تخصصی وزارتخانه اجرا می‌شود.

۳-۲. دپارتمان حفاظت از میراث فرهنگی

ادارات باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی، اداره کل بایگانی و اداره کل نظارت ذیل دپارتمان حفاظت از میراث فرهنگی فعالیت می‌کنند.

– **اداره کل باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی:** این اداره وظیفه حفاظت از میراث باستان‌شناسی زیر آب، میراث تاریخی، هنری، میراث مردم‌شناسی، میراث معماری، میراث ناملموس، صنایع دستی و همچنین حفاظت از مناظر طبیعی را برعهده دارد.

– **اداره کل بایگانی آثار فرهنگی:** این اداره مسئولیت حفاظت و ارزش‌گذاری دارایی‌های آرشیوی را برعهده دارد و با استفاده از روش‌های جدید فناوری اطلاعات، بایگانی، فهرست‌برداری و مرتب‌سازی آثار فرهنگی فاخر را انجام می‌دهد. همچنین با همکاری اداره کل رقوم‌سازی (دیجیتال‌سازی) و ارتباطات، کار دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی را انجام می‌دهد.

– **اداره کل نظارت ویژه بر باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی رم:** این اداره وظیفه حفاظت از دارایی‌های باستان‌شناسی، از جمله دارایی‌های زیر آب، دارایی‌های تاریخی، هنری و مردم‌شناسی، از جمله نقاشی‌های دیواری و عناصر تزئینی و همچنین حفاظت از دارایی‌های معماری و مناظر طبیعی را در استان رم برعهده دارد.

۱. در این وزارتخانه صنایع دستی ذیل میراث فرهنگی قرار دارد.

۳-۳. دپارتمان ترویج میراث فرهنگی

دپارتمان ترویج میراث فرهنگی مسئول توسعه فرهنگی و تضمین بهره‌مندی تمام اقشار جامعه از میراث فرهنگی از جمله افراد دارای معلولیت و تطبیق سیستم موزه‌های ملی با سیستم بین‌المللی است. علاوه بر این، در زمینه بهسازی مدیریت میراث فرهنگی و کارآمدی مؤسسات و اماکن فرهنگی دولتی فعالیت می‌کند و مسئول ایجاد ابتکاراتی در جهت افزایش سودآوری و خودکفایی مالی مؤسسات و اماکن فرهنگی دولتی است. این اداره مسئول تدوین معیارها و اولویت‌های یکسان مربوط به ارزش‌گذاری میراث فرهنگی و همچنین ابتکاراتی با هدف تشویق مشارکت نهادهای خصوصی و انجمن‌ها در فعالیتهای مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری است.

۳-۴. نهادهای دفاتر وابسته

وزارت فرهنگ ایتالیا دارای برخی نهادهاست که تحت نظارت وزارتخانه و دپارتمان‌های مختلف آن فعالیت می‌کنند. در ادامه برخی از نهادهای مهم آن بررسی می‌شود.

- **بایگانی مرکزی ایالتی:** آرشیو مرکزی ایالتی، مخزنی از بایگانی‌های راقومی (دیجیتال) نهادهای ایالتی است که با همکاری مؤسسه مرکزی راقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی مسئول تدوین و اجرای طرح ملی راقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی است. وظایف این مرکز به‌طور خاص عبارت‌اند از:

- هماهنگی برنامه‌های دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی تحت نظارت وزارتخانه و همچنین سرشماری مجموعه‌های دیجیتال - ارائه خدمات آنلاین از طریق وبسایت‌ها، پورتال‌ها و پایگاه‌های داده.

- تأیید وضعیت پروژه‌های دیجیتال‌سازی اجرا شده توسط ادارات وزارتخانه و نظارت بر سازگاری منابع دیجیتال موجود.

- هماهنگی با مؤسسات دولتی و خصوصی و ادارات مرکزی و پیرامونی وزارتخانه، به‌منظور تدوین و اجرای طرح ملی دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی.

- **مؤسسه میراث دیداری و شنیداری:** این مؤسسه وابسته به اداره کل سینماست و وظیفه مستندسازی، ارتقا و حفاظت از میراث ملی دیداری و شنیداری و همچنین تدوین استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط به حفاظت و مدیریت این دارایی‌ها و ترویج آنها با همکاری سایر مؤسسات ملی و بین‌المللی را برعهده دارد.

- **مؤسسه فهرست‌نویسی یکپارچه کتابخانه‌های ایتالیا:** این مؤسسه، فهرست‌نویسی و مستندسازی مجموعه کتاب‌های موجود در کتابخانه‌های عمومی را هماهنگ می‌کند و استانداردهای فهرست‌نویسی انواع مختلف متون میراث فرهنگی، از نسخه‌های خطی گرفته تا اسناد چندرسانه‌ای را هدایت، تولید و منتشر می‌کند و همچنین پروژه‌های فهرست‌نویسی راقومی (دیجیتال) برای نگهداری بلندمدت را انجام می‌دهد.

- **مؤسسه میراث ناملموس:** این مؤسسه که ذیل اداره کل باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی قرار دارد، فعالیتهای آموزشی در زمینه حفاظت و ترویج میراث ناملموس را هدایت می‌کند و با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و بین‌المللی در این زمینه همکاری می‌کند.

- **مؤسسه مرمت و حفاظت از میراث بایگانی و کتاب:** این مؤسسه تحت هدایت، راهنمایی و نظارت اداره کل آرشیو میراث فرهنگی است و فعالیتهای حفاظت و مرمت کتاب‌ها و آثار خطی ارزشمند و تاریخی را انجام می‌دهد.

- **اداره مرمت آثار باستانی:** اداره مرمت آثار باستانی شاخه‌ای از اداره کل باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی است و فعالیتهای عملیاتی و تحقیقاتی را در زمینه مرمت آثار هنری انجام می‌دهد. علاوه بر این، این مؤسسه دارای یک مرکز آموزشی و مطالعاتی پیشرفته در حوزه مرمت آثار باستانی است.

- **اداره ملی نظارت بر میراث فرهنگی زیر آب:** اداره ملی نظارت بر میراث فرهنگی زیر آب وابسته به دپارتمان حفاظت از میراث فرهنگی است و وظیفه حفاظت، مدیریت و ارتقای میراث فرهنگی زیر آب را برعهده دارد.

- **اداره مطبوعات و ارتباطات:** این اداره وظیفه مدیریت ارتباطات وزارتخانه را برعهده دارد و به‌طور خاص، با رسانه‌ها و تلویزیون‌های ایتالیایی و خارجی برای توسعه و تبلیغ میراث فرهنگی و گردشگری ایتالیا و اطلاع‌رسانی درمورد میراث فرهنگی ملموس و ناملموس این کشور ارتباط برقرار می‌کند.

- **نهاد ارزیابی عملکرد:** نهاد ارزیابی عملکرد نهادی با استقلال و خودمختاری کامل است که با حکم وزیر ایجاد می‌شود و مهم‌ترین وظیفه آن، ارزیابی عملکرد کلی نظام میراث فرهنگی در کشور ایتالیا به‌منظور شفافیت و یکپارچگی داخلی است. همچنین نهاد ارزیابی عملکرد گزارشی سالیانه از وضعیت وزارتخانه تهیه و در وبسایت مرکز برای اطلاع عموم مردم منتشر می‌کند. این نهاد مطابق با اصل شایستگی حرفه‌ای، عملکرد نهادهای مختلف وزارتخانه را ارزیابی می‌کند و براساس عملکرد بخش‌های مختلف، برای آنها پاداش یا جریمه در نظر می‌گیرد. این نهاد مسئول نظارت بر اجرای صحیح دستورالعمل‌ها و مقررات وزارتخانه است، شفافیت در امور را تضمین و در جهت گسترش فرصت‌های برابر تلاش می‌کند.

نهاد ارزیابی عملکرد برای انجام صحیح وظایف خود به تمام سوابق و اسنادی که در وزارتخانه نگهداری می‌شود و همچنین به تمام سیستم‌های اطلاعاتی آن از جمله سیستم کنترل مدیریت دسترسی مستقیم دارد و می‌تواند به تمام بخش‌های وزارتخانه برای انجام بررسی‌های لازم ورود کند و در صورت مشاهده هرگونه تخلف جدی گزارش‌های لازم را به نهادهای ذی‌صلاح ارائه خواهد کرد.

- **فرماندهی کارابی نی‌یری:**^۱ کارابی نی‌یری واحد نظامی است که در سال ۱۹۶۹ به دستور رئیس پلیس ایتالیا تأسیس و سپس شاخه‌ای از آن به‌طور خاص برای حفاظت از میراث فرهنگی با نام فرماندهی کارابی نی‌یری ایجاد شد. این مرکز متشکل از نیروهای نظامی است که آموزش‌ها و دوره‌های حفاظت از میراث فرهنگی و مناظر طبیعی را گذرانده‌اند و وظیفه محافظت از میراث فرهنگی در ایتالیا را برعهده دارند.^۲ ساختار فعلی این نهاد، شامل یک دفتر فرماندهی مرکزی، به‌عنوان نهاد تصمیم‌گیری، کنترل و هماهنگی فعالیت‌ها در ایتالیا و خارج از کشور و شانزده واحد منطقه‌ای در سراسر ایتالیا است.

۵-۳. شوراها و نهادهای مشورتی

- **شورای رؤسای دپارتمان‌ها:** این شورا برای هماهنگی دپارتمان‌ها و جلوگیری از تداخل و تعارض مسئولیت‌های آنها و فراهم کردن برنامه‌ریزی منظم برای فعالیت‌های اداری و اجرای دستورالعمل‌ها ایجاد شده است و رئیس این شورا وزیر فرهنگ است.

- **گروه‌های کاری:** گروه‌های کاری برای رسیدگی به مسائل خاص یا پیگیری اهداف خاص، از جمله اهداف برنامه‌ریزی استراتژیک، که مستلزم همکاری چندین اداره یا اداره کل است، ایجاد می‌شوند.

- **شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی:** شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی نهاد مشورتی علمی است که از رؤسای کمیته‌های فنی و علمی و هشت چهره برجسته فرهنگی، که توسط وزیر منصوب می‌شوند، با رعایت اصل تعادل جنسیتی تشکیل شده است. از میان این افراد، وزیر یک رئیس منصوب می‌کند و اعضای شورا با رأی اکثریت، یک نایب رئیس از میان خود انتخاب و آیین‌نامه داخلی را تصویب می‌کنند. شورای عالی میراث فرهنگی می‌تواند درمورد هر مسئله مربوط به موضوع میراث فرهنگی و مناظر طبیعی اظهار نظر کند و به وزیر پیشنهادهایی ارائه دهد. برخی از این موارد عبارت‌اند از:

- برنامه‌های ملی در حوزه میراث فرهنگی، مناظر طبیعی و گردشگری؛

1. Carabinieri

۲. وظایف این واحد تاحدوی مشابه یگان حفاظت میراث فرهنگی در ایران است، با این تفاوت که پرسنل کارابی نی‌یری نیروی نظامی محسوب می‌شوند؛ در صورتی که درمورد نیروهای یگان حفاظت میراث فرهنگی این گونه نیست. هر چند در این خصوص در سال‌های اخیر تلاش‌هایی صورت گرفته است و در لایحه اهداف، وظایف و اختیارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، نیروهای یگان حفاظت میراث فرهنگی ضابط خاص قضایی محسوب شده‌اند.

- پیش‌نویس توافق‌های بین‌المللی در مورد میراث فرهنگی و گردشگری؛
 - طرح‌های استراتژیک توسعه فرهنگی و برنامه‌های ارزش‌گذاری میراث فرهنگی؛
 - طرح‌های ملی آموزش میراث فرهنگی و گردشگری؛
 - رئیس کلی قوانین و مقررات عمومی و اداری مربوط به موضوع میراث فرهنگی و مناظر و سازمان‌دهی وزارتخانه.
 اعضای شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر در طول دوره تصدی خود نمی‌توانند در فعالیت‌های تجاری مربوط به امور وزارتخانه مشارکت داشته باشند. همچنین اعضای شورای عالی میراث فرهنگی نمی‌توانند مدیر یا حسابرس مؤسسات باشند که فعالیت‌های مشابهی انجام می‌دهند. همچنین نمی‌توانند روابط همکاری و حرفه‌ای با وزارتخانه داشته باشند و عضو هیئت‌مدیره یا رئیس مؤسسات یا نهادهایی باشند که با وزارتخانه همکاری دارند و همچنین نمی‌توانند دریافت‌کنندگان کمک‌های مالی یا سایر اشکال تأمین مالی از وزارتخانه باشند و در پروژه‌ها و طرح‌هایی که تأمین مالی آنها منوط به نظر شورا است مشارکت داشته باشند.^۱
 - **کمیته‌های علمی و فنی:** برای بخش‌های مختلف وزارتخانه مانند باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی، هنر و معماری، موزه‌ها، آرشیو، کتابخانه‌ها و مؤسسات فرهنگی، کمیته‌های علمی و فنی در نظر گرفته شده است تا به‌عنوان نهادی مشورتی بنا به درخواست رؤسای ادارات و مدیران کل در مورد موضوعات تخصصی اظهار نظر کنند و پیشنهادهایی ارائه دهند. هر کمیته متشکل از یک نماینده از طرف کارکنان علمی - فنی سازمان در حوزه مربوطه است و سه متخصص شناخته شده که توسط وزیر انتخاب می‌شوند و یک استاد دانشگاه که توسط شورای ملی دانشگاه‌ها و با مشورت با انجمن‌های علمی ملی انتخاب می‌شود. کمیته‌ها یک رئیس و یک نایب رئیس را از میان اعضای خود با اکثریت آرا انتخاب می‌کنند.

۱. با وجود اینکه در وزارتخانه میراث فرهنگی ایران هم شورای عالی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی وجود دارد، اما تفاوت‌هایی میان این شورا با شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی در ایتالیا وجود دارد که مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:
 ۱. ترکیب اعضا: شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی یک نهاد مشورتی علمی است که از رؤسای کمیته‌های فنی و علمی و هشت چهره برجسته فرهنگی تشکیل شده است. اما اعضای شورای عالی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در ایران مطابق با لایحه اهداف، وظایف و اختیارات وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی عبارت‌اند از: رئیس‌جمهور (رئیس شورا)، وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی (دبیر شورا)، وزیر راه و شهرسازی، امور خارجه کشور، فرهنگ و ارشاد اسلامی، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و همچنین رؤسای سازمان‌های برنامه و بودجه، حفاظت محیط زیست، تبلیغات اسلامی و معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور و یکی از نمایندگان عضو کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی، سه نفر خبره به تفکیک سه حوزه و یک نفر نماینده بخش غیردولتی.
 ۲. همچنین مطابق با قانون، اعضای شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر در ایتالیا در طول دوره تصدی خود نمی‌توانند در فعالیت‌های تجاری مربوط به امور وزارتخانه مشارکت داشته باشند و عضو هیئت‌مدیره یا رئیس مؤسسات یا نهادهایی باشند که با وزارتخانه همکاری دارند و همچنین نمی‌توانند دریافت‌کنندگان کمک‌های مالی یا سایر اشکال تأمین مالی از وزارتخانه باشند و در پروژه‌ها و طرح‌هایی که تأمین مالی آنها منوط به نظر شورا است مشارکت داشته باشند. این در حالی است که چنین اصلی در مورد اعضای شورای عالی میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی کشور وجود ندارد.

۴. ترکیه

در ترکیه وزارت فرهنگ و گردشگری مسئولیت مدیریت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱ را برعهده دارد و ساختار و وظایف این وزارتخانه در قانون تشکیل وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه^۲ مصوب سال ۲۰۰۳ معین شده است. در ادامه ساختار کلی این وزارتخانه و وظایف بخش‌های مختلف آن براساس این قانون بررسی می‌شود [۳].

وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه از سازمان‌های مرکزی، استانی و بین‌المللی و همچنین مؤسسات وابسته، و سازمان مرکزی وزارتخانه از واحدهای خدمات اصلی، واحدهای مشاوره و نظارت و واحدهای خدمات فرعی تشکیل شده است. واحدهای اصلی در سازمان مرکزی وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه عبارت‌اند از: اداره کل هنرهای زیبا، اداره کل میراث فرهنگی و موزه‌ها، اداره کل کتابخانه‌ها و انتشارات، اداره کل حق نشر (کپی‌رایت)، اداره کل سینما، اداره کل سرمایه‌گذاری و بنگاه‌های اقتصادی، اداره کل تحقیقات و آموزش، اداره کل تبلیغات، اداره کتابخانه ملی و اداره کل روابط خارجی و هماهنگی اتحادیه اروپا. در ادامه ادارات مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری بررسی می‌شود.

۴-۱. اداره کل میراث فرهنگی و موزه‌ها

مهم‌ترین وظایف این اداره عبارت‌اند از:

- کشف، حفاظت، ارزیابی و ارتقای دارایی‌های فرهنگی منقول و غیرمنقول در کشور که نیاز به حفاظت از طریق تحقیقات و کاوش‌های باستان‌شناسی دارند، و اتخاذ تدابیری برای جلوگیری از تخریب و قاچاق آنها؛
- پیشنهاد تأسیس موزه‌ها، ادارات حفاظت از بناهای تاریخی، آزمایشگاه‌های مرمت در مکان‌هایی که ضروری تشخیص داده می‌شوند و سازمان‌دهی و انجام کارهای اداری و تخصصی آنها؛
- شناسایی دارایی‌های فرهنگی غیرمنقول که نیاز به حفاظت در خارج از مرزهای ملی دارند و اتخاذ تدابیری برای تضمین نگهداری و مرمت آنها در چارچوب توافق‌نامه‌های فرهنگی متقابل و برنامه‌های تبادل فرهنگی؛
- اتخاذ و اجرای اقدامات لازم درمورد توسعه موزه‌ها، نگهداری و مرمت دارایی‌های فرهنگی که نیاز به حفاظت دارند.

۴-۲. اداره کل کتابخانه‌ها و انتشارات

مهم‌ترین وظایف اداره کل کتابخانه‌ها و انتشارات در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری به این شرح است:^۳

- ایجاد کتابخانه تخصصی و مرکز اسناد و تهیه و تولید نشریات، ابزار و تجهیزات لازم به‌منظور ایجاد منابعی برای آموزش حرفه‌ای در حوزه‌های میراث فرهنگی و گردشگری؛
- تهیه و انتشار اسناد مکتوب فرهنگ ملی، آثار فکری، هنری و ادبی و همچنین نشریات تبلیغاتی برای اهداف گردشگری؛
- انتشار نشریات مرتبط با آثار باستانی و موزه‌ها.

۴-۳. اداره کل سینما

از مهم‌ترین وظایف اداره کل سینما در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری می‌توان به این موارد اشاره کرد:^۴

۱. در این وزارتخانه صنایع دستی ذیل میراث فرهنگی قرار دارد.

2. Law No. 4848 on the Establishment of the Ministry of Culture and Tourism of Turkey

۳. وظایف این اداره کل مربوط به امور کتابخانه‌ها به‌طور کلی است و امور کتابخانه‌ها و انتشارات میراث و گردشگری بخشی از آن است.

۴. وظایف این اداره کل مربوط به امور سینمایی به‌طور کلی است و امور سینمایی میراث و گردشگری بخشی از آن است.

- سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های تبلیغاتی در حوزه سینما به‌منظور آشنایی مردم با میراث فرهنگی غنی کشور و توسعه گردشگری؛
- حفاظت و اشتراک‌گذاری آثار سینمایی فاخر از طریق واحدهایی مانند موزه‌ها، بایگانی‌ها و کتابخانه‌ها به‌منظور تسهیل دسترسی عمومی و نسل‌های آینده به این آثار.

۴-۴. اداره کل سرمایه‌گذاری و بنگاه‌های اقتصادی

مهم‌ترین وظایف این اداره به این شرح است:

- تحقیق و بررسی در مورد منابع کشور که می‌تواند به گردشگری اختصاص یابد، تعیین اولویت‌های آنها و همچنین انجام مطالعات در مورد حفاظت و بهره‌برداری از منابع طبیعی که می‌تواند در بخش گردشگری به کار گرفته شود و نحوه جلب همکاری نهادها و سازمان‌های دولتی و خصوصی در این زمینه؛
- تدوین سیاست‌های گردشگری سازگار با تغییرات و تحولات در تقاضاها و جهت‌دهی سرمایه‌گذاری‌های بخش دولتی و خصوصی به سمت بخش‌های پرتقاضا؛
- بررسی عملکرد سرمایه‌گذاری‌ها و بنگاه‌های گردشگری و کمک به افزایش کیفیت و کارآمدی بنگاه‌های موجود با استفاده از انواع ابزارهای تشویقی مطابق با اولویت‌ها و نیازهای کشور.

۴-۵. اداره کل تحقیقات و آموزش^۱

مهم‌ترین وظایف اداره کل تحقیقات و آموزش به این شرح است:

- مطالعات علمی و پژوهش در تمام شاخه‌های فرهنگ عامه، ادبیات عامه و تئاتر، سنت‌ها، آداب و رسوم و باورها، موسیقی و بازی‌های عامیانه، هنرها، آشپزی، پوشاک، زیورآلات، تزیینات و...؛
- تحقیق، تدوین، ترویج و ثبت میراث فرهنگی ناملموس، ایجاد هیئت‌های شناسایی و ثبت در این حوزه و ایجاد همکاری بین نهادها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی در این زمینه؛
- تحقیق، بررسی و انجام مطالعات علمی در مورد دارایی‌های فرهنگی ترک‌های ساکن ترکیه و خارج از کشور در چارچوب توافق‌نامه‌های فرهنگی و برنامه‌های تبادل فرهنگی، انتشار و ترویج آنها و افزودن آنها به موزه‌ها و آرشیوهای فرهنگ عامه؛
- ایجاد مؤسساتی برای پژوهش در مورد گویش‌ها و لهجه‌های ترکی رایج در کشورهای خارجی؛
- دریافت کمک‌های علمی و فنی از منابع خارجی به‌منظور توسعه و ارتقای برنامه‌های آموزشی در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری.

۴-۶. اداره کل تبلیغات

مهم‌ترین وظایف اداره کل تبلیغات به این شرح است:

- تبلیغ و ترویج میراث تاریخی، فرهنگی، هنری و گردشگری کشور ترکیه چه در داخل و چه در خارج از کشور با استفاده از انواع ابزارها، مانند برگزاری و شرکت در سمینارها، سمپوزیوم‌ها، گردهمایی‌ها، کنگره‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات، نمایش‌ها و فعالیت‌های مشابه در داخل و خارج از کشور؛
- حمایت و تشویق مؤسسات دولتی و خصوصی در داخل و خارج از کشور که در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری فعالیت

۱. اداره کل تحقیقات و آموزش بخشی از وزارت فرهنگ و گردشگری ترکیه است که مهم‌ترین وظیفه آن ارتقای آموزش و پژوهش در حوزه‌های مختلف میراث فرهنگی و گردشگری است و این اختیار را دارد که پژوهشگاه‌هایی را در حوزه‌های مورد نیاز تأسیس کند.

- می‌کنند، تضمین حمایت و همکاری وزارتخانه با آنها و ایجاد مکانیزمی برای تشویق و پاداش دادن به فعالان این حوزه؛
- توسعه پروژه‌های مشترک با سازمان‌های گردشگری داخلی و خارجی به‌منظور هدایت تجارت جهانی سفر به ترکیه و کمک به فعالیت‌های آنها؛
- ایجاد و حفظ روابط نزدیک با مؤسسات ارتباط جمعی بین‌المللی و دعوت به کشور و میزبانی از افراد، مؤسسات، سازمان‌ها و گروه‌های که به‌منظور جذب گردشگر به کشور ترکیه می‌توانند بر افکار عمومی کشورهای خارجی تأثیر بگذارند؛
- انجام انواع مطالعات و تحقیقات در داخل و خارج از کشور به‌منظور ارزیابی تقاضای گردشگری برای کشور و تدوین سیاست‌های مناسب.

۷-۴. اداره روابط خارجی و هماهنگی اتحادیه اروپا

- مهم‌ترین وظایف اداره روابط خارجی و هماهنگی اتحادیه اروپا عبارت‌اند از:
- اجرای قوانین و سیاست‌های اتحادیه اروپا در زمینه میراث فرهنگی و گردشگری و انجام رویه‌های مربوط به آنها؛
- سازمان‌دهی و توسعه روابط فرهنگی و گردشگری با کشورهای مختلف و سازمان‌های بین‌المللی؛
- انجام رویه‌های مربوط به تهیه و اجرای توافق‌نامه‌های همکاری و برنامه‌های تبادل که قرار است با دولت‌های کشورهای مختلف در زمینه فرهنگ و گردشگری منعقد شود.

۵. هند

- در کشور هند میراث فرهنگی و گردشگری این کشور توسط وزارتخانه فرهنگ و گردشگری مدیریت می‌شود. در ادامه به ساختار کلی و وظایف بخش‌های مختلف این وزارتخانه براساس قانون اهداف و وظایف وزارت میراث فرهنگی مصوب سال ۲۰۱۰ بررسی می‌شود [۴].
- تشکیلات اداری وزارتخانه فرهنگ و گردشگری هند شامل ۲ اداره اصلی، ۶ اداره وابسته و ۳۵ سازمان مستقل است.

۱-۵. ادارات اصلی

- سازمان باستان‌شناسی هند: سازمان باستان‌شناسی هند یکی از ادارات وزارت فرهنگ است که با هدف مطالعه و بررسی، حفاظت، نگهداری و مرمت آثار باستانی در این کشور تأسیس شد که در سه شاخه باستان‌شناسی ماقبل تاریخ، علوم و کتیبه‌شناسی فعالیت می‌کند. این سازمان علاوه بر فعالیت‌های کاوش، حفاظت و مرمت، وظیفه انتشار متون تخصصی باستان‌شناسی و گردشگری و همچنین ارائه دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای کارکنان وزارتخانه و دانشجویان را برعهده دارد؛ از جمله دوره‌های موزه‌شناسی، کتیبه‌شناسی، قوانین عتیقه‌جات، آموزش عملی برای حفاظت سازه‌ای، حفاظت شیمیایی، آموزش گودبرداری، سکه‌شناسی و همچنین اجرای تورهای مطالعاتی دانشجویان و تورهای گردشگری.
- آرشیو ملی هند: محل نگهداری و حفاظت از اسناد با ارزش ملی و تاریخی است که شامل اسناد مکتوب و دیجیتال و عکس‌ها و فیلم‌های تاریخی ارزشمند است.

۲-۵. سازمان‌های وابسته

- سازمان‌های وابسته، ادارات و سازمان‌هایی هستند که به‌عنوان بخشی از بدنه وزارتخانه فعالیت می‌کنند و مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از:

- **اداره بناهای تاریخی:** این اداره مسئول اجرای قانون بناهای تاریخی، محوطه‌ها و بقایای باستانی مصوب سال ۲۰۱۰ است و پنج عضو تمام‌وقت و پنج عضو پاره‌وقت شامل متخصصان باستان‌شناسی، برنامه‌ریزی شهری و روستایی، معماری، میراث فرهنگی، حفاظت و حقوق دارد.

- **سازمان مردم‌شناسی هند:** هدف این سازمان انجام تحقیقات مردم‌شناسی در مورد هند است تا از این طریق به میراث زیستی، اجتماعی و فرهنگی کشور کمک کند.

- **موزه ملی:** موزه ملی مهم‌ترین موزه کشور هند است و مهم‌ترین وظایف آن عبارت‌اند از: جمع‌آوری و حفاظت از آثار تاریخی و باستانی، برگزاری نمایشگاه‌ها، تولید کپی از شاهکارهای مجسمه‌سازی هند، تولید برنامه‌های آموزشی دیداری و شنیداری.

- **کتابخانه ملی کلکته:** از مهم‌ترین وظایف این نهاد گردآوری و حفاظت از نسخه‌های خطی و ارزشمند ملی است. این کتابخانه مجموعه‌ای بی‌نظیر از نسخه‌های خطی قدیمی فارسی، سانسکریت، عربی و کتاب‌های نادر است.

۳-۵. سازمان‌های مستقل

سازمان‌های مستقل نهادهای خصوصی، مردمی یا دولتی‌اند که با وزارت فرهنگ هند در بخش‌های مختلف میراث فرهنگی و گردشگری همکاری دارند. برخی از مهم‌ترین آنها عبارت‌اند از [۵]:

- **مرکز آموزش میراث فرهنگی:** مرکز آموزش میراث فرهنگی برنامه‌های متنوع آموزشی را در مدارس هند برای آشنایی دانش‌آموزان و معلمان از میراث فرهنگی و تنوع فرهنگی هند به‌منظور ایجاد انسجام و همگرایی در جامعه چندفرهنگی هند برگزار می‌کند.

- **مؤسسه مرکزی مطالعات بودایی:** هدف این مؤسسه آشنایی مردم با ادبیات کهن و حکمت بودایی و پیوند آن با اندیشه‌های مدرن است. همچنین انتشار نسخه‌های خطی نادر و تحقیقات مرتبط با مطالعات بودایی از مهم‌ترین اقدامات این مرکز است.

- **مؤسسه مطالعات فرهنگی هیمالیا:** هدف این مؤسسه آموزش و ترویج هنرهای کهن مانند صنایع دستی به‌منظور حفظ هویت قومی و ملی و بهره‌مندی اقتصادی کشور در سطح جهانی است.

- **صندوق ملی فرهنگ:** صندوق ملی فرهنگ صندوقی امانی و سرمایه‌گذاری است که توسط وزارت فرهنگ و با مشارکت بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد تأسیس شده است و هدفش حفاظت و ترویج میراث ناملموس غنی هند است.

- **شورای ملی موزه‌های علوم:** شورای ملی موزه‌های علوم نهادی عالی در حوزه علم و فناوری است که تحت نظارت وزارت فرهنگ قرار دارد. هدف این نهاد ترویج علم و فناوری و افزایش درک و قدردانی عمومی از علم و فناوری است. این مرکز ۲۷ موزه علمی را در سراسر هند مدیریت می‌کند و بزرگ‌ترین شبکه مراکز و موزه‌های علمی در جهان است که تحت یک چتر مدیریتی واحد فعالیت می‌کنند.

- **آکادمی ساهیتیا:** آکادمی ساهیتیا نهادی است که تحت نظارت وزارت فرهنگ هند و با بودجه دولتی فعالیت می‌کند و نهادی برتر برای انتشار، ترویج و حمایت از ادبیات هند است. این مرکز فعالیت‌های ادبی را به ۲۴ زبان و گویش محلی هند انجام می‌دهد و هدف آن توسعه میراث ادبی هند و تعیین استانداردهای ادبی برای تقویت فعالیت‌های ادبی در تمام زبان‌های هندی و ایجاد وحدت فرهنگی کشور هند از طریق آنهاست.

۴-۵. طرح‌های فرهنگی

علاوه بر فعالیت‌های ادارات و سازمان‌هایی که ذکر شد، وزارتخانه موظف است از طریق اجرای طرح‌های فرهنگی و ارائه کمک‌های مالی به سازمان‌ها و افراد فعال در حوزه میراث فرهنگی در زمینه حفاظت، ترویج و ارتقای میراث فرهنگی کشور هند فعالیت کند.

در ادامه به برخی از این طرح‌ها پرداخته می‌شود.

– **طرح رقومی سازی (دیجیتال سازی) میراث فرهنگی هند:** هدف این طرح رقومی سازی (دیجیتال سازی) و مستندسازی میراث فرهنگی هند و ایجاد یک پایگاه داده ملی جامع و یکپارچه برای تضمین حفاظت و افزایش دسترسی عمومی و نسل‌های آینده به میراث فرهنگی کشور است. به این منظور از ابزارهای دیجیتالی مانند اسکن سه‌بعدی، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی برای این موارد استفاده می‌شود:

- ایجاد آرشیوهای دیجیتال با وضوح بالا از نسخه‌های خطی، بناهای تاریخی و آثار باستانی؛
- بازسازی مجازی سازه‌های میراثی از دست‌رفته یا آسیب‌دیده؛
- ایجاد تجربیات تعاملی برای آموزش و گردشگری؛
- افزایش امکانات تحقیقاتی برای پژوهشگران حوزه میراث و گردشگری.

– **طرح جشنواره فرهنگی هند:** براساس این طرح، وزارتخانه به برگزاری جشنواره‌های فرهنگی هند در کشورهای خارجی موظف است. هدف این طرح نمایش تصویر فرهنگی هند در خارج از کشور و تبلیغ فرهنگ، سنت‌ها و صنایع دستی و توسعه گردشگری کشور هند است.

۵-۵. کمیسر توسعه صنایع دستی^۱

کمیسر توسعه صنایع دستی، مهم‌ترین نهاد در این حوزه است که وظیفه توسعه، بازاریابی و صادرات صنایع دستی و ترویج مهارت‌های صنایع دستی و حمایت فنی و مالی از صنعتگران را برعهده دارد. کمیسر توسعه صنایع دستی دارای ۶ دفتر منطقه‌ای در بمبئی، کلکته، لکهنو، چنای، گوواهای و دهلی‌نو و ۶۱ واحد میدانی در سراسر هند است [۶].

۶. بلغارستان

در کشور بلغارستان مدیریت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱ برعهده وزارت فرهنگ این کشور است که در ادامه برخی از ادارات و نهادهای مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری در این وزارتخانه و وظایف آنها براساس قانون میراث فرهنگی بلغارستان^۲ مصوب سال ۲۰۰۹ بررسی می‌شود [۷].

۶-۱. شوراهای تخصصی

وظیفه اصلی شوراهای تخصصی مشاوره علمی و تخصصی به وزیر است. اعضای این شوراها توسط وزیر فرهنگ از میان افراد متخصص در حوزه‌های میراث فرهنگی منقول، غیرمنقول، ملموس و ناملموس، گردشگری و صنایع دستی انتخاب می‌شوند و ترکیب، فعالیت‌ها و سازمان‌دهی آنها تابع مقرراتی است که توسط وزیر فرهنگ وضع می‌شود. همچنین مطابق قانون، جلسات شوراهای تخصصی باید از طریق وبسایت وزارت فرهنگ به صورت زنده برای عموم مردم پخش شود.

۶-۲. هیئت بازرسی و حفاظت از میراث فرهنگی

هیئت بازرسی و حفاظت از میراث فرهنگی تحت نظر وزیر فرهنگ تأسیس می‌شود و وظایف اصلی آن عبارت‌اند از: حفاظت از دارایی‌های فرهنگی منقول و غیرمنقول در موزه‌ها، حفاظت از دارایی‌های فرهنگی ادبی، نسخه‌های خطی و آرشيو شده در کتابخانه‌ها، حفاظت از ساختار ارضی آثار فرهنگی غیرمنقول، حفاظت از آثار باستانی زیرزمین و زیر آب.

۶-۳. شورای اجتماعی حفاظت از میراث فرهنگی

مطابق قانون، شهرداران شهرها باید اجرای سیاست حفاظت از میراث فرهنگی در قلمرو شهرداری مربوطه را سازمان‌دهی و هماهنگ کنند، شورای اجتماعی حفاظت از میراث فرهنگی را به‌عنوان نهاد مشورتی تحت نظر شهرداری به وجود آورند و شوراهای اجتماعی موظف‌اند استراتژی‌های حفاظت از میراث فرهنگی در قلمرو شهرداری مربوطه را تعیین نمایند.

۶-۴. مؤسسه ملی میراث فرهنگی غیرمنقول

- مؤسسه ملی میراث فرهنگی غیرمنقول مؤسسه‌ای وابسته به وزارت فرهنگ است که مهم‌ترین وظایف آن عبارت‌اند از:
- انجام ارزیابی‌های لازم و ثبت آثار فرهنگی غیرمنقول؛
- مشاوره به وزیر در مورد سیاست‌های حفاظت از میراث فرهنگی غیرمنقول؛
- فعالیت‌های علمی و پژوهشی در حوزه میراث غیرمنقول؛
- فراهم کردن سوابق تخصصی دارایی‌های غیرمنقول و دیجیتالی کردن اطلاعات مربوط به آنها؛
- تهیه و نگهداری نقشه‌های کاداستر و دفاتر ثبت تخصصی و ثبت املاک میراث فرهنگی غیرمنقول و صدور اسناد و رونوشت‌ها؛
- ایجاد و توسعه سیستم اطلاعاتی میراث فرهنگی غیرمنقول؛
- تهیه پیش‌نویس برنامه‌های حفاظت و مدیریت، نظرات کارشناسی و سایر موارد مرتبط با میراث فرهنگی غیرمنقول.

۱. در این وزارتخانه صنایع دستی ذیل میراث فرهنگی قرار دارد.

۵-۶. مرکز باستان‌شناسی زیر آب

فعالیت‌های این مؤسسه تحت نظارت وزارت فرهنگ بلغارستان است و مسئولیت سیاستگذاری در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب، مطالعه، جست‌وجو و شناسایی میراث فرهنگی زیر آب و ثبت دارایی‌های فرهنگی زیر آب را برعهده دارد.

۶-۶. شورای ملی میراث فرهنگی ناملموس

این شورا تحت نظر وزیر فرهنگ تأسیس می‌شود و وظایف آن عبارت‌اند از: کمک به تدوین استراتژی برای حفاظت و ترویج فرهنگ و فولکلور سنتی بلغارستان، ارائه اقداماتی برای اجرای اسناد بین‌المللی در حوزه میراث فرهنگی ناملموس که کشور بلغارستان عضو آن است، انجام اقداماتی برای ارتقای حفاظت از میراث فرهنگی ناملموس و پیشنهاد عناصر فرهنگی که لازم است در فهرست ملی میراث فرهنگی ناملموس گنجانده شود.

۷-۶. اداره میراث فرهنگی، موزه‌ها و هنرهای زیبا

این اداره ذیل اداره کل فرهنگ و هنر وزارت فرهنگ بلغارستان فعالیت می‌کند و مهم‌ترین وظایف آن عبارت‌اند از: حفاظت و مدیریت میراث فرهنگی کشور (باستان‌شناسی، حفاظت از ابنیه، فهرست‌گذاری آثار)، حفاظت، هدایت و هماهنگی موزه‌ها و مجموعه‌های ملی و محلی، حمایت از هنرهای تجسمی و صنایع دستی (کمک به انتشار آثار، راه‌اندازی نمایشگاه‌ها و فستیوال‌ها، تسهیل بودجه) و سیاستگذاری برای حفاظت و توسعه و ترویج فرهنگ ملی.

۷. کره جنوبی

در کره جنوبی وزارت فرهنگ، ورزش و گردشگری مسئولیت مدیریت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی^۱ این کشور را برعهده دارد و وظایف این وزارتخانه در قانون حفاظت از میراث فرهنگی^۲ مصوب سال ۲۰۱۵ مشخص شده است. در ادامه مهم‌ترین ادارات و سازمان‌های مرتبط با میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در وزارت فرهنگ کره جنوبی و وظایف آنها بررسی می‌شود [۸].

۷-۱. اداره میراث فرهنگی و حفاظت فرهنگی

مهم‌ترین وظایف اداره میراث فرهنگی عبارت‌اند از: حفاظت و نگهداری از میراث فرهنگی ملی، ثبت آثار باستانی و تاریخی، و تعیین محدوده‌های حفاظتی، تدوین و اجرای سیاست‌های مرتبط با میراث فرهنگی، از جمله پروژه‌های بازسازی، نگهداری و پایش وضعیت آثار، حمایت از پژوهش‌های علمی در حوزه باستان‌شناسی، تاریخ و حفاظت آثار، رسیدگی به امور مربوط به فهرست‌های میراث فرهنگی ملی و ثبت‌های جهانی.

۷-۲. اداره گردشگری

این اداره شامل بخش‌های سیاستگذاری گردشگری، ترویج گردشگری داخلی، گردشگری بین‌المللی و ارتقای خدمات گردشگری و مهم‌ترین وظایف این اداره عبارت‌اند از: توسعه استراتژی‌ها و سیاست‌های ملی گردشگری برای تشویق بازدیدکنندگان داخلی و

۱. در این وزارتخانه صنایع دستی ذیل میراث فرهنگی قرار دارد.

خارجی، ارتقای زیرساخت‌ها و خدمات گردشگری، تنظیم استانداردها و نظارت بر کیفیت تجربه گردشگری، بازاریابی ملی و ایجاد روابط بین‌المللی در زمینه گردشگری (نمایشگاه‌ها، همکاری با آژانس‌های توریستی، تشویق سرمایه‌گذاری در صنایع مرتبط با گردشگری)، توسعه گردشگری پایدار و حفاظت از منابع طبیعی و فرهنگی.

۳-۷. کمیته میراث فرهنگی

کمیته میراث فرهنگی کره نهادی مشورتی است که به منظور مدیریت و تصمیم‌گیری در مورد مسائل مهم مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری ایجاد شده است. اعضای کمیته توسط وزیر انتخاب می‌شوند و شامل اساتید دانشگاه یا نخبگان و فعالینی است که بیش از ۱۰ سال در رشته‌های مردم‌شناسی، جامعه‌شناسی، باستان‌شناسی، گردشگری، حقوق، معماری و محیط زیست فعالیت داشته‌اند. این کمیته شامل کمیته‌های فرعی است که به طور تخصصی در امور مختلف فعالیت می‌کنند. صورت‌جلسات این کمیته باید به اطلاع عموم مردم برسد، مگر در مواردی که وزیر به عدم افشای آنها تصمیم بگیرد. همچنین کمیته می‌تواند از کارشناسان فنی غیردائم برای امور تخصصی و پژوهشی استفاده کند.

۴-۷. بنیاد میراث فرهنگی کره

بنیاد میراث فرهنگی کره نهادی وابسته به وزارت فرهنگ است که با هدف حفاظت، حمایت، آموزش، تبلیغ و ترویج میراث فرهنگی و فرهنگ سنتی و سبک زندگی کره‌ای ایجاد شده است. برخی از مهم‌ترین اقدامات این بنیاد عبارت‌اند از: ترویج میراث فرهنگی ناملموس کره از طریق نمایشگاه‌ها، برگزاری رویدادهای فرهنگی در کره و سایر کشورها، کاوش برای میراث فرهنگی مدفون و حفاظت از آن، تولید و توزیع محصولات فرهنگی و سنتی کره مانند صنایع دستی، غذاهای سنتی، ملزومات عروسی سنتی و کمک به بازتولید و انتشار رسوم، مراسم و رویدادهای فرهنگی سنتی [۹].

۵-۷. موزه ملی فرهنگ عامه

موزه ملی فرهنگ عامه کره، نهادی وابسته به وزارت فرهنگ است که به منظور حفاظت، بایگانی و آموزش فرهنگ سنتی و سبک زندگی کره‌ای به بررسی، پژوهش و گردآوری اطلاعات از منابع فرهنگی مختلف مانند کتاب، عکس، فیلم، ویدئو و... درباره زندگی روزمره مردم کره در گذشته و حال می‌پردازد.

۶-۷. بنیاد صنایع دستی و طراحی کره^۱

بنیاد صنایع دستی و طراحی کره وابسته به وزارت ورزش، فرهنگ و گردشگری است و وظیفه آن ترویج صنایع دستی و طراحی هانبوک^۲ در کره و در سطح بین‌المللی است. هدف این نهاد آن است که صنایع دستی کره را در سطح ملی و جهانی ترویج دهد تا فرصتهایی برای سازندگان جوان، هنرمندان و سایر گروه‌های فعال در این حوزه ایجاد کند و همچنین به دنبال توسعه صنایع دستی در سراسر کشور و ایجاد شبکه‌های قوی برای مدیریت صنایع دستی و طراحی هانبوک است [۹].

۷-۷. طرح‌های فرهنگی

– طرح‌های جامع میراث فرهنگی: وزارت فرهنگ کره جنوبی موظف است هر پنج سال یک بار به منظور مدیریت، حفاظت و

1. Korea Craft and Design Foundation

۲. هانبوک لباس سنتی کره‌ای است که معمولاً از پارچه‌های ساده یا ابریشمی دوخته می‌شود و در جشن‌ها و مراسم ملی به عنوان لباس سنتی پوشیده می‌شود.

بهره‌برداری از میراث فرهنگی، طرح جامع میراث فرهنگی را با این موضوعات تدوین کند:

- تحلیل و ارزیابی طرح جامع قبلی؛
 - تعیین جهت‌گیری‌ها و اهداف اساسی برای حفاظت از میراث فرهنگی؛
 - مسائل مربوط به حفاظت، نگهداری و مرمت آثار فرهنگی؛
 - ایمنی میراث فرهنگی؛
 - رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی؛
 - گردآوری منابع برای تأمین مالی حفاظت از میراث فرهنگی؛
 - بازیابی و بهره‌برداری از میراث فرهنگی در خارج از کشور؛
 - همکاری کره شمالی و جنوبی در حوزه میراث فرهنگی.
- همچنین وزارتخانه موظف است یک برنامه سالیانه برای اجرای طرح جامع میراث فرهنگی با عنوان «طرح‌های اجرایی برای حفاظت از میراث فرهنگی» تدوین و اجرا کند.

۸. جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

در این گزارش، وظایف وزارتخانه‌های میراث فرهنگی و گردشگری در کشورهای ایتالیا، ترکیه، هند، بلغارستان و کره جنوبی براساس قوانین این کشورها بررسی شده که در جدول ۱ خلاصه‌ای از مهم‌ترین موارد آمده است.

جدول ۱. موارد اصلی در قوانین و وظایف وزارخانه‌های میراث فرهنگی در کشورهای جهان

کره جنوبی	بلغارستان	هند	ترکیه	ایتالیا	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی	
√					تدوین دوره‌های طرح‌های جامع میراث فرهنگی به‌عنوان نقشه کلی برای مدیریت، حفاظت و بهره‌برداری از میراث فرهنگی و گردشگری	کشف، ثبت، حفاظت و مرمت	
√	√	√	√	√	کشف، ثبت و حفاظت از دارایی‌های باستان‌شناسی، تاریخی، هنری و مردم‌شناسی و همچنین حفاظت از دارایی‌های معماری و مناظر طبیعی		
√	√	√	√	√	گردآوری و حفاظت از آثار تاریخی و باستانی، برگزاری موزه‌ها و نمایشگاه‌ها		
		√	√	√	بایگانی آثار فرهنگی و فهرست‌برداری و مرتب‌سازی آثار فرهنگی فاخر		
		√		√	تعیین استانداردهای فهرست‌نویسی انواع مختلف متون میراث فرهنگی از نسخه‌های خطی گرفته تا اسناد چندرسانه‌ای		
√	√	√	√	√	گردآوری، حفاظت و مرمت کتاب‌ها و آثار خطی تاریخی و ارزشمند ملی		
		√	√	√	فعالیت‌های عملیاتی و تحقیقاتی در زمینه مرمت آثار فرهنگی و هنری		
		√		√	ایجاد مراکز آموزشی و مطالعاتی پیشرفته در حوزه مرمت آثار باستانی		
√	√	√	√	√	کشف، حفاظت، ارزیابی و ارتقای دارایی‌های فرهنگی منقول و غیرمنقول در کشور		
	√				تهیه و نگهداری نقشه‌های کاداستر و دفاتر ثبت تخصصی و ثبت املاک میراث فرهنگی غیرمنقول		
	√		√	√	اتخاذ تدابیری برای جلوگیری از تخریب و قاچاق دارایی‌های فرهنگی		
			√		شناسایی دارایی‌های فرهنگی غیرمنقول که نیاز به حفاظت در خارج از مرزهای ملی دارند و اتخاذ تدابیری برای تضمین نگهداری و مرمت آنها در چارچوب توافق‌نامه‌های فرهنگی متقابل و برنام‌های تبادل فرهنگی		
			√		توسعه میراث فرهنگی و گردشگری کشور و تضمین بهره‌مندی تمام اقشار جامعه از میراث فرهنگی		توسعه و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری
				√	تطبیق سیستم موزه‌های ملی با سیستم بین‌المللی		
				√	بهسازی مدیریت میراث فرهنگی و کارآمدی مؤسسات و اماکن فرهنگی دولتی		
				√	تدوین معیارها و اولویت‌های یکسان مربوط به ارزش‌گذاری میراث فرهنگی		
			√		تولید و انتشار آثار سینمایی به‌منظور آشنایی مردم با میراث فرهنگی غنی کشور و توسعه گردشگری		
		√			تأسیس شبکه‌ای از موزه‌های علوم در سراسر کشور به‌منظور تشویق و ترویج علم و فناوری در کشور		
		√	√		ترویج میراث تاریخی، فرهنگی، هنری، صنایع دستی و گردشگری کشور چه در داخل و چه در خارج با استفاده از انواع ابزارها مانند برگزاری و شرکت در سمینارها، سمپوزیوم‌ها، گردهمایی‌ها، کنگره‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات و فعالیت‌های مشابه در داخل و خارج از کشور		

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	ایتالیا	ترکیه	هند	بلغارستان	کره جنوبی
میراث فرهنگی ناملموس	تحقیق، گردآوری، ثبت و توسعه میراث فرهنگی ناملموس	✓	✓	✓	✓	✓
	گردآوری و حفاظت از میراث ادبی کشور		✓	✓		
	انتشار، ترویج و حمایت از میراث ادبی کشور		✓	✓		
	گردآوری، مستندسازی، حفاظت و گسترش زبان‌ها و گویش‌های بومی و محلی		✓	✓		
	گردآوری، حفاظت و ترویج سنت‌ها، آداب و رسوم، جشن‌ها و مراسم بومی و محلی	✓	✓	✓		
	فعالیت‌های آموزشی در زمینه حفاظت و توسعه میراث ناملموس	✓	✓	✓	✓	✓
	همکاری با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و بین‌المللی برای حفاظت و گسترش میراث ناملموس		✓	✓		
	ایجاد هیئت‌های شناسایی و ثبت میراث ناملموس و ایجاد همکاری بین نهادها و سازمان‌های ملی و بین‌المللی در این زمینه	✓	✓	✓		
	ایجاد صندوق ملی و امانی برای حفاظت و ترویج میراث ناملموس		✓			
	ارائه اقداماتی برای اجرای اسناد بین‌المللی در حوزه میراث فرهنگی ناملموس که کشور عضو آن است.					✓
رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی	گردآوری و ترویج میراث ناملموس از طریق برگزاری نمایشگاه‌ها و رویدادهای فرهنگی		✓	✓	✓	
	تدوین و اجرای طرح ملی دیجیتال‌سازی میراث فرهنگی	✓		✓		
	تحول دیجیتال و توسعه سیستم‌های اطلاعاتی و ایجاد پایگاه داده ملی یکپارچه در حوزه میراث فرهنگی	✓	✓	✓	✓	✓
	کاربرد ابزارهای رقومی (دیجیتال) در حفاظت، نگهداری و بهره‌برداری از میراث فرهنگی مانند اسکن سه‌بعدی، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی و...		✓	✓		
میراث فرهنگی زیر آب	ایجاد بایگانی‌های رقومی (دیجیتال) از نسخه‌های خطی، بناهای تاریخی، آثار باستانی و...		✓	✓		
	اکتشاف، حفاظت، مدیریت و ارتقای میراث فرهنگی زیر آب		✓	✓	✓	
میراث دیداری و شنیداری	مستندسازی، ارتقا، حفاظت و ترویج میراث ملی دیداری و شنیداری مانند آثار فاخر و ماندگار فرهنگی در حوزه فیلم، عکس، موسیقی و...	✓	✓	✓		
	تدوین استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط به حفاظت و مدیریت دارایی‌ها و ترویج میراث دیداری و شنیداری با همکاری مؤسسات ملی و بین‌المللی	✓				
	حفاظت و اشترک‌گذاری آثار سینمایی فاخر از طریق واحدهایی مانند موزه‌ها، بایگانی‌ها و کتابخانه‌ها به منظور تسهیل دسترسی عمومی و نسل‌های آینده به این آثار	✓	✓	✓		

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	ایتالیا	ترکیه	هند	بلغارستان	کره جنوبی
فرهنگ عامه	گردآوری، مستندسازی و ترویج هنرهای عامیانه، صنایع دستی، بازی‌های عامیانه، غذاها، پوشاک، زیورآلات، تزیینات، مراسم و سنت‌های عامیانه	✓	✓	✓		✓
	پژوهش و گردآوری اطلاعات از منابع فرهنگی مختلف مانند کتاب، عکس، فیلم، ویدئو و... درباره زندگی روزمره مردم و فرهنگ عامه کشور در گذشته و حال			✓	✓	
صنایع دستی	توسعه، بازاریابی و صادرات صنایع دستی			✓	✓	✓
	گسترش و ترویج مهارت‌های صنایع دستی در کشور			✓	✓	✓
	حمایت فنی و مالی از صنعتگران			✓		✓
	ایجاد شبکه‌های قوی برای مدیریت و ترویج صنایع دستی			✓		✓
ارتباطات و تبلیغات	گسترش روابط و همکاری با کشورهای خارجی و سازمان‌های بین‌المللی به منظور تبلیغات و معرفی میراث فرهنگی و صنایع دستی کشور و توسعه گردشگری	✓	✓	✓		
	شناسایی دارایی‌های فرهنگی در خارج از مرزهای ملی و اتخاذ تدابیری برای حفاظت از آنها		✓			
	انعقاد توافق‌نامه‌های فرهنگی متقابل و طرح‌های تبادل فرهنگی با کشورهای جهان		✓	✓	✓	
	دریافت کمک‌های علمی و فنی از منابع خارجی به منظور توسعه و ارتقای برنامه‌های آموزشی در حوزه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری		✓	✓	✓	
	ارتباطات به منظور دسترسی به بودجه‌های فرهنگی اروپایی و بین‌المللی		✓	✓		✓
	ارتباط با رسانه‌های مختلف مجازی و سنتی مانند تلویزیون‌های داخلی و خارجی برای توسعه و تبلیغ میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری		✓	✓		
	فعالیت‌های تبلیغاتی در حوزه سینما به منظور آشنایی مردم با میراث فرهنگی غنی کشور و توسعه گردشگری		✓	✓	✓	
	توسعه پروژه‌های مشترک با سازمان‌های توریستی داخلی و خارجی به منظور هدایت تجارت جهانی سفر به کشور و کمک به فعالیت‌های آنها			✓		
	تبلیغ و ترویج میراث تاریخی، فرهنگی، هنری، صنایع دستی و گردشگری کشور چه در داخل و چه در خارج از کشور با استفاده از انواع ابزارها مانند برگزاری و شرکت در سمینارها، سمپوزیوم‌ها، گردهمایی‌ها، کنفرانس‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات و فعالیت‌های مشابه در داخل و خارج از کشور			✓	✓	
	تهیه و انتشار نشریات تبلیغاتی در حوزه میراث فرهنگی ملی، آثار فکری، هنری و ادبی برای اهداف توسعه گردشگری			✓		

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	ایتالیا	ترکیه	هند	بلغارستان	کره جنوبی
ارزیابی عملکرد، شفافیت و پیشگیری از فساد	ارزیابی عملکرد کلی نظام میراث فرهنگی به‌منظور ایجاد شفافیت و یکپارچگی داخلی	√				
	ارزیابی عملکرد سالیانه نهادها و بخش‌های مختلف وزارتخانه و سازمان‌های وابسته و انتشار عمومی آن	√				
	ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی	√				√
	نظارت بر اجرای صحیح قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی	√				
	عدم عضویت اعضای شوراهای عالی در فعالیت‌های تجاری مرتبط با وزارتخانه همچنین عدم امکان عضویت آنها در هیئت‌مدیره یا ریاست مؤسسات یا نهادهایی که با وزارتخانه همکاری دارند.	√				
	اعضای شوراهای عالی نباید دریافت‌کنندگان کمک‌های مالی یا سایر اشکال تأمین مالی از وزارتخانه باشند و در پروژه‌ها و طرح‌هایی که تأمین مالی آنها منوط به نظر شوراست مشارکت داشته باشند.	√				
شوراهای کمیته‌های علمی-تخصصی	شورای عالی: این شورا نهادی مشورتی است که وظیفه اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به وزیر را در خصوص امور مرتبط با میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برعهده دارد.	√			√	√
	شورای رؤسای دیپارتمان‌ها: این شورا برای هماهنگی دیپارتمان‌ها (معاونت‌ها) و جلوگیری از تداخل و تعارض وظایف و برنامه‌ریزی منظم برای فعالیت‌های اداری و همچنین با هدف اجرای دستورالعمل‌ها تأسیس شده است.	√				
	گروه‌های کاری: برای رسیدگی به مسائل خاص یا پیگیری اهداف خاص که مستلزم همکاری چندین اداره یا اداره کل است، از جمله برای برنامه‌ریزی‌های استراتژیک، گروه‌های کاری ایجاد می‌شوند.	√				
	کمیته‌های علمی و فنی: در تمام بخش‌های وزارتخانه برای اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به رؤسای ادارات و مدیران کل در مورد موضوعات تخصصی وجود دارند.	√				√

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	ایتالیا	ترکیه	هند	بلغارستان	کره جنوبی
آموزش و پژوهش	تدوین و اجرای طرح ملی آموزش میراث فرهنگی و گردشگری در سراسر کشور	✓				
	ایجاد مراکز آموزشی و مطالعاتی پیشرفته در حوزه مرمت آثار باستانی	✓		✓		
	ایجاد منابع لازم برای آموزش و پژوهش حرفه‌ای در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری مانند کتابخانه‌های تخصصی، مراکز اسناد، نشریات تخصصی و...	✓	✓	✓		
	تحقیق، بررسی و انجام مطالعات علمی در مورد دارایی‌های فرهنگی در خارج از کشور			✓		
	انجام انواع مطالعات و تحقیقات در داخل و خارج از کشور به منظور ارزیابی تقاضای گردشگری برای کشور و تدوین سیاست‌های مناسب			✓		
	ارائه دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای کارکنان وزارتخانه و دانشجویان			✓	✓	
	اجرای تورهای آموزشی و مطالعاتی برای دانشجویان و گردشگران			✓	✓	
	ارائه برنامه‌های متنوع آموزشی در مدارس برای آشنایی دانش‌آموزان و معلمان از میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری	✓			✓	
	ارائه آموزش‌هایی به منظور آشنایی مردم با ادبیات و حکمت کهن و باستانی و پیوند آن با اندیشه‌های مدرن				✓	
			✓			✓
مشارکت نهادهای علمی، دانشگاهی و مردمی	عضویت چهره‌های برجسته فرهنگی در شوراهای عالی میراث فرهنگی	✓			✓	✓
	عضویت نخبگان علمی، دانشگاهی و فرهنگی در کمیته‌های تخصصی	✓			✓	✓
	تدوین ابتکاراتی برای حمایت و تشویق انجمن‌ها، مؤسسات مردمی و خصوصی در داخل و خارج از کشور به منظور فعالیت در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری و تضمین حمایت و همکاری وزارتخانه با آنها	✓	✓			
اقتصاد و سرمایه‌گذاری	بررسی منابع کشور که می‌تواند به گردشگری اختصاص یابد و تعیین اولویت‌های آنها			✓		
	تدوین سیاست‌های گردشگری سازگار با تغییرات و تحولات در تقاضاها و جهت‌دهی سرمایه‌گذاری‌های بخش دولتی و خصوصی به سمت بخش‌های پرتقاضا			✓		
	بررسی عملکرد سرمایه‌گذاری‌ها و بنگاه‌های گردشگری و کمک به افزایش کیفیت و کارآمدی بنگاه‌های موجود با استفاده از انواع ابزارهای تشویقی مطابق با اولویت‌ها و نیازهای کشور			✓		
	ایجاد ابتکاراتی در جهت افزایش سودآوری و خودکفایی مالی مؤسسات و اماکن فرهنگی دولتی	✓				

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

جدول ۱ مجموعه‌ای از موضوعات را نشان می‌دهد که وزارتخانه‌های میراث فرهنگی کشورها به پرداختن به آنها موظف‌اند. در ادامه برخی از موارد قابل توجه بررسی می‌شود.

۸-۱. موارد قابل توجه در وظایف وزارتخانه‌ها

۸-۱-۱. عمومی کردن میراث

از موارد مهم و قابل توجه در کشورهای بررسی شده این است که وظایف وزارتخانه‌ها به ثبت و محافظت از میراث فرهنگی محدود نشده و به توسعه و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری و ایجاد امکان دسترسی عمومی به آنها هم توجه شده است. برای مثال، در ایتالیا دپارتمان اختصاصی با نام «دپارتمان ترویج فرهنگی» در این حوزه در وزارتخانه ایجاد شده است که وظیفه توسعه میراث فرهنگی و تضمین بهره‌مندی تمام اقشار جامعه از میراث فرهنگی و گردشگری را برعهده دارد.

۸-۱-۲. آموزش میراث

آموزش و پژوهش در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری هم از موارد تأکید شده در این کشورهاست. برای نمونه در ایتالیا طرح ملی آموزش میراث فرهنگی و گردشگری در سراسر کشور توسط وزارت فرهنگ و با همکاری مقامات محلی، دانشگاه‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در حوزه‌های تخصصی وزارتخانه اجرا می‌شود. در هند اقداماتی مانند اجرای تورهای آموزشی و مطالعاتی برای دانشجویان و ارائه برنامه‌های متنوع آموزشی در مدارس برای آشنایی دانش‌آموزان و معلمان با میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور از موارد قابل توجه در این زمینه است. همچنین در وزارت فرهنگ ترکیه اداره کل تحقیقات و آموزش، مسئولیت مطالعات علمی و پژوهشی در تمام شاخه‌های میراث فرهنگی و گردشگری را برعهده دارد.

۸-۱-۳. گسترش بازوهای ارتباطی و رسانه‌ای

از وظایف مهم وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری کشورهای بررسی شده، گسترش ارتباطات و همکاری‌های بین‌المللی به منظور تبلیغات و معرفی میراث فرهنگی و توسعه گردشگری است و اهمیت این موضوع در کشورهای بررسی شده به اندازه‌ای است که دپارتمان‌ها و ادارات خاصی را در وزارتخانه به این موضوع اختصاص داده‌اند. برای مثال، در ترکیه اداره کل تبلیغات و وظیفه تبلیغ و ترویج میراث تاریخی، فرهنگی، هنری و گردشگری کشور ترکیه، چه در داخل و چه در خارج از کشور، با استفاده از انواع ابزارها مانند برگزاری و شرکت در سمینارها، سمپوزیوم‌ها، گردهمایی‌ها، کنگره‌ها، نمایشگاه‌ها، جشنواره‌ها، مسابقات، نمایش‌ها و فعالیت‌های مشابه در داخل و خارج از کشور و همچنین حمایت و تشویق مؤسسات دولتی و خصوصی در داخل و خارج از کشور برای فعالیت در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری را برعهده دارد. علاوه بر این، در ترکیه اداره روابط خارجی و هماهنگی اتحادیه اروپا وظیفه سازمان‌دهی و توسعه روابط فرهنگی و گردشگری با کشورهای مختلف جهان و سازمان‌های بین‌المللی را عهده‌دار است.

در ایتالیا هم اداره کل اروپا مسئول تنظیم روابط و همکاری با سایر کشورهای اروپایی و سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو است و اداره مطبوعات و ارتباطات وظیفه مدیریت ارتباطات وزارتخانه را برعهده دارد و به‌طور خاص، با رسانه‌های ایتالیایی و خارجی برای توسعه و تبلیغ میراث فرهنگی و گردشگری ایتالیا و اطلاع‌رسانی در مورد میراث فرهنگی ملموس و ناملموس این کشور ارتباط برقرار می‌کند. در هند وزارت فرهنگ این کشور طرح جشنواره فرهنگی هند را برگزار می‌کند که شامل برگزاری جشنواره‌های فرهنگی هند در کشورهای خارجی است. هدف این طرح نمایش تصویر فرهنگی هند در خارج از کشور و تبلیغ فرهنگ، سنت‌ها و صنایع دستی و توسعه گردشگری در این کشور است.

۸-۱-۴. مردمی‌سازی

از موارد قابل توجه دیگر در این کشورها پیوند قوی وزارتخانه‌ها با بدنه اجتماعی است. به این معنا که در بسیاری از موارد

انجمن‌های مردمی، اساتید دانشگاه و نخبگان و متخصصان فرهنگی با بخش‌های مختلف وزارتخانه‌ها همکاری دارند. از جمله عضویت در شوراهای عالی و کمیته‌های علمی و تخصصی و نقش مهم و تأثیرگذار آنها در تصمیم‌گیری‌های حوزه میراث فرهنگی و گردشگری در این کشورهاست. برای نمونه، در ایتالیا عضویت هشت چهره برجسته فرهنگی کشور در شورای عالی میراث فرهنگی و مناظر طبیعی الزامی است و در بلغارستان اعضای شوراهای تخصصی توسط وزیر فرهنگ و از میان افراد متخصص در حوزه‌های مختلف میراث فرهنگی منقول، غیرمنقول، ملموس و ناملموس، گردشگری و صنایع دستی انتخاب می‌شوند. در کره جنوبی هم اعضای کمیته میراث فرهنگی شامل اساتید دانشگاه و یا نخبگان و فعالینی است که بیش از ۱۰ سال در رشته‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری فعالیت داشته‌اند.

۵-۱-۸. توجه به میراث معاصر

از دیگر موارد مهم در کشورهای بررسی شده اهمیت میراث معاصر است. در واقع می‌توان گفت در این کشورها میراث - فرهنگی صرفاً متعلق به گذشته دور نیست که به ما به ارث رسیده است، بلکه میراث معاصر و آنچه را به آیندگان به ارث خواهد رسید، هم در برمی‌گیرد. بنابراین با چنین رویکردی به میراث، در این کشورها میراث دیداری و شنیداری و فرهنگ عامه از اهمیت زیادی برخوردار است.

- **میراث دیداری و شنیداری:** مستندسازی، ارتقا و حفاظت از میراث ملی دیداری و شنیداری مانند آثار فاخر و ماندگار فرهنگی در حوزه فیلم، عکس و موسیقی در این کشورها از اهمیت بسیاری برخوردار است. در ایتالیا مؤسسه میراث دیداری و شنیداری که وابسته به اداره کل سینماست و وظیفه مستندسازی، ارتقا و حفاظت از میراث ملی دیداری و شنیداری و همچنین تدوین استانداردها و دستورالعمل‌های مربوط به حفاظت و مدیریت این دارایی‌ها و ترویج آنها با همکاری سایر مؤسسات ملی و بین‌المللی را برعهده دارد و در کشور ترکیه اداره کل سینما مسئول حفاظت و اشتراک‌گذاری آثار سینمایی فاخر از طریق واحدهایی مانند موزه‌ها، بایگانی‌ها و کتابخانه‌ها به منظور تسهیل دسترسی عمومی و نسل‌های آینده به این آثار است.

- **فرهنگ عامه:** گردآوری، مستندسازی و ترویج فرهنگ عامه و فولکلور هم مورد دیگری است که جزو وظایف وزارت میراث فرهنگی این کشورهاست و به آن اهمیت زیادی داده می‌شود. برای مثال، در ترکیه اداره کل تحقیقات و آموزش، مطالعات علمی و پژوهش در تمام شاخه‌های فرهنگ عامه، ادبیات عامه و تئاتر، سنت‌ها، آداب و رسوم و باورها، موسیقی، بازی‌های عامیانه، هنرها، آشپزی، پوشاک، زیورآلات، تزئینات و... را برعهده دارد. در کره جنوبی بنیاد میراث فرهنگی به گردآوری، تبلیغ و ترویج فرهنگ عامه مانند غذاها، ملزومات عروسی، لباس سنتی و... می‌پردازد.

۶-۱-۸. رقومی سازی (دیجیتال سازی) میراث فرهنگی

مورد دیگر رقومی سازی (دیجیتال سازی) میراث فرهنگی است که تمام کشورها به آن پرداخته‌اند و حتی در کشور ایتالیا اداره کل رقومی سازی (دیجیتال سازی) و ارتباطات و مؤسسه دیجیتال سازی میراث فرهنگی به این منظور ایجاد شدند و در کشور هند وزارت فرهنگ به اجرای طرح ملی رقومی سازی (دیجیتال سازی) میراث فرهنگی با هدف ایجاد یک پایگاه داده ملی جامع و یکپارچه برای حفاظت و افزایش دسترسی عموم مردم به میراث و تضمین انتقال میراث فرهنگی به نسل‌های آینده ملزم شده است و از ابزارهای دیجیتالی مانند اسکن سه بعدی، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی برای ایجاد آرشیوهای دیجیتال با وضوح بالا از نسخه‌های خطی، بناهای تاریخی و آثار باستانی، بازسازی مجازی سازه‌های میراثی از دست‌رفته یا آسیب‌دیده، ایجاد تجربیات تعاملی برای آموزش و گردشگری و افزایش امکانات تحقیقاتی برای پژوهشگران حوزه میراث و گردشگری استفاده می‌کند.

۲-۸. موارد قابل توجه در ساختار و تشکیلات وزارتخانه‌ها

۱-۲-۸. نهادسازی

وزارتخانه‌های کشورهای بررسی شده به منظور تحقق وظایف خود نهادهای مختلفی را ایجاد کرده‌اند که در ادامه به برخی از موارد مهم و کاربردی پرداخته می‌شود:

– **نهادهای اجرایی کنوانسیون‌های بین‌المللی:** یکی از موارد مهم و قابل توجه در کشورهای بررسی شده نهادسازی به منظور اجرای کنوانسیون‌ها و معاهده‌های بین‌المللی است که این کشورها در آنها عضوند؛ مانند کنوانسیون میراث فرهنگی زیر آب و کنوانسیون میراث ناملموس. برای مثال، در کشور بلغارستان مرکز باستان‌شناسی زیر آب مسئول سیاستگذاری در حوزه حفاظت از میراث فرهنگی زیر آب، مطالعه، جست‌وجو، شناسایی و ثبت دارایی‌های فرهنگی زیر آب است و در ایتالیا اداره ملی نظارت بر میراث فرهنگی زیر آب این وظیفه را برعهده دارد. همچنین در ایتالیا مؤسسه میراث ناملموس که ذیل اداره کل باستان‌شناسی، هنرهای زیبا و مناظر طبیعی قرار دارد، فعالیت‌های آموزشی در زمینه حفاظت و توسعه و ترویج میراث ناملموس را هدایت می‌کند و با دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی ملی و بین‌المللی در این زمینه همکاری دارد و در کشور هند صندوق ملی فرهنگ و وظیفه حفاظت و ترویج میراث فرهنگی ناملموس را برعهده دارد. همچنین آکادمی ساهیتیا نهادی است که تحت نظارت وزارت فرهنگ هند مسئول انتشار، ترویج و حمایت از ادبیات هند است. این مرکز فعالیت‌های ادبی را به ۲۴ زبان و گویش محلی هند انجام می‌دهد و هدف آن توسعه میراث ادبی هند و تعیین استانداردهای ادبی برای تقویت فعالیت‌های ادبی در تمام زبان‌های هندی و ایجاد وحدت فرهنگی کشور هند از طریق آنهاست. در بلغارستان شورای ملی میراث فرهنگی ناملموس وظیفه حفاظت، توسعه و ارتقای میراث فرهنگی ناملموس را برعهده دارد.

– **نهاد ارزیابی عملکرد:** ارزیابی عملکرد نهادهای مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری موضوعی است که مورد توجه کشور ایتالیاست و نهاد مستقل ارزیابی عملکرد در این کشور وظیفه ارزیابی عملکرد کلی نظام میراث فرهنگی به منظور ایجاد شفافیت و یکپارچگی داخلی را برعهده دارد. این نهاد مسئولیت ارزیابی عملکرد نهادها و بخش‌های مختلف وزارتخانه و سازمان‌های وابسته و انتشار عمومی آن، ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری و نظارت بر اجرای صحیح قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات میراث فرهنگی و گردشگری را برعهده دارد.

– **شورای رؤسای دپارتمان‌ها و گروه‌های کاری:** این شورا برای هماهنگی دپارتمان‌ها (معاونت‌ها) و جلوگیری از تداخل و تعارض مسئولیت‌های آنها و فراهم کردن برنامه‌ریزی منظم برای فعالیت‌های اداری و اجرای دستورالعمل‌ها ایجاد شده است و وزیر فرهنگ رئیس این شورا است. همچنین گروه‌های کاری برای رسیدگی به مسائل خاص یا پیگیری اهداف خاص، که مستلزم همکاری چندین اداره یا اداره کل است، از جمله برای اهداف برنامه‌ریزی استراتژیک ایجاد می‌شوند.

– **شوراها و کمیته‌های علمی – تخصصی:** از موارد قابل توجه دیگر در این کشورها وجود شوراها و کمیته‌های علمی و تخصصی است. در این کشورها شوراها عالی به‌عنوان نهادهای مشورتی حضور دارند که وظیفه اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به وزیر در خصوص امور مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری را برعهده دارند. همچنین در این کشورها کمیته‌های علمی و تخصصی در تمام بخش‌های وزارتخانه برای اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به رؤسای ادارات و مدیران کل در مورد موضوعات تخصصی وجود دارند.

۲-۲-۸. گستردگی و تنوع نهادها

یکی از موارد مهم در این کشورها گستردگی نهادها و سازمان‌های فعال در حوزه میراث فرهنگی و گردشگری است. به طوری که علاوه بر دپارتمان‌ها و ادارات مختلف وزارتخانه، در این کشورها انواع سازمان‌ها و نهادهای مختلف دولتی، خصوصی و مردم‌نهاد مشاهده می‌شود که در بخش‌های مختلف میراث فرهنگی و گردشگری با وزارتخانه‌ها همکاری دارند.

۳-۲-۸. ادغام ساختاری

در این کشورها به‌منظور جلوگیری از تداخل و تعارض وظایف نهادها و سازمان‌های مختلف نوعی ادغام ساختاری انجام شده است. یکی از مهم‌ترین این موارد تجمیع تمام امور مرتبط با فرهنگ کهن و معاصر در یک وزارتخانه با عنوان وزارت فرهنگ است. در واقع در کشورهای بررسی شده، میراث فرهنگی، گردشگری، هنر و ادبیات کهن و معاصر در یک وزارتخانه تجمیع شده‌اند که با ممانعت از پراکندگی و تداخل و تعارض وظایف نهادهای مربوطه، موجب شده است اتخاذ رویکرد یکپارچه و منسجم در حوزه فرهنگ آسان‌تر شود.

۳-۸. پیشنهادها

در مجموع با توجه به نتایج این گزارش پیشنهاد می‌شود در سیاست‌ها و قوانین مرتبط با وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در کشور، به این موارد توجه شود:

۱. **اجرای کنوانسیون‌های بین‌المللی:** کشور ایران در برخی از کنوانسیون‌های مهم جهانی در حوزه میراث فرهنگی، مانند کنوانسیون میراث فرهنگی ناملموس و میراث فرهنگی زیر آب عضویت دارد. با وجود این، در حوزه اکتشاف، ثبت، حفاظت و گسترش و ترویج میراث ناملموس و میراث زیر آب اقدامات لازم صورت نگرفته است و میراث فرهنگی ناملموس و زیر آب جایگاه والایی در کشور ندارند. بنابراین لازم است در این زمینه اقدامات جدی صورت گیرد و سیاست‌ها، قوانین و نهادهای مناسب برای اجرای این کنوانسیون‌ها ایجاد شود.

۲. **مدیریت یکپارچه و چابک‌سازی:** از موارد چالش‌برانگیز در حوزه فرهنگ در کشور، پراکندگی جنبه‌های مختلف فرهنگ در وزارتخانه‌های میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است که این موضوع در مواردی موجب پراکندگی و تداخل و تعارض وظایف این نهادها و عدم اتخاذ رویکرد یکپارچه و منسجم در حوزه فرهنگ شده است. برای نمونه، بسیاری از بخش‌های فرهنگ عامه، هنر و ادبیات کشور که جنبه میراثی دارند تحت مدیریت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی قرار دارند که این موجب شده است به اندازه لازم از آنها حفاظت نشود. این در صورتی است که تجمیع تمام امور مرتبط با فرهنگ در یک وزارتخانه می‌تواند موجب یکپارچگی سیاست‌گذاری‌های حوزه فرهنگ و چابک‌سازی وزارتخانه شود.

۳. **توسعه و ترویج میراث فرهنگی:** توسعه و ترویج میراث فرهنگی از مهم‌ترین وظایف وزارتخانه‌های مرتبط با میراث فرهنگی در کشورهای جهان از جمله کشورهای بررسی شده در این گزارش است. این در حالی است که در ایران وظایف وزارتخانه تا حد زیادی به ثبت و حفاظت از میراث فرهنگی محدود، و این مسئله موجب شده است که با وجود میراث فرهنگی ملموس و ناملموس فاخر و بی‌نظیر در کشور از این آثار مخصوصاً در حوزه میراث ناملموس در میان اقشار مختلف کشور از جمله جوانان شناخت کافی وجود نداشته و همچنین امکان دسترسی و بهره‌مندی از میراث فرهنگی کشور برای تمام اقشار جامعه فراهم نباشد. بنابراین به‌منظور بهبود وضعیت فعلی پیشنهاد می‌شود در وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اداره یا دپارتمان مرتبط با توسعه و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری ایجاد شود. از اقدامات مهم این دپارتمان، ایجاد سازوکارهای آموزشی، پژوهشی و تبلیغاتی لازم برای توسعه و ترویج میراث فرهنگی و گردشگری، مانند اجرای طرح ملی آموزش میراث فرهنگی و گردشگری در سراسر کشور و ارائه برنامه‌های متنوع آموزشی در رسانه‌ها، دانشگاه‌ها و مدارس برای آشنایی دانشجویان، دانش‌آموزان و معلمان با میراث فرهنگی غنی کشور و ایجاد شرایط لازم برای دسترسی تمام شهروندان به آن می‌تواند باشد.

۴. **ارزیابی عملکرد نهادهای میراث فرهنگی و گردشگری:** وجود نهادی مستقل برای ارزیابی عملکرد نهادها و بخش‌های مختلف وزارتخانه و سازمان‌های وابسته به آن و همچنین ارزیابی طرح‌ها و برنامه‌های مرتبط با میراث فرهنگی و گردشگری و صنایع دستی و نظارت بر اجرای صحیح قوانین، دستورالعمل‌ها و مقررات این حوزه می‌تواند نقش مهمی در شفاف‌سازی، جلوگیری از

اتلاف منابع و ارتقای عملکرد وزارتخانه داشته باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود برای ایجاد نهاد ارزیابی عملکرد در وزارتخانه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری اقدامات لازم صورت پذیرد.

۵. **کمیته‌های علمی و تخصصی:** پیشنهاد می‌شود در تمام بخش‌های وزارتخانه، کمیته‌های علمی و تخصصی برای مشاوره، اظهار نظر و ارائه پیشنهادها به رؤسای ادارات و مدیران کل وجود داشته باشد و نخبگان علمی و فرهنگی و مردمی در این کمیته‌ها عضویت و مشارکت جدی داشته باشند. به منظور جلوگیری از ناکارآمدی این کمیته‌ها و فربه شدن سازمان ضروری است در انتخاب نخبگان علمی و فرهنگی براساس اصل شایسته‌سالاری دقت و نظارت لازم انجام شود و همچنین کمیته‌های علمی – فرهنگی از جایگاه قانونی مناسبی برخوردار باشند.

۶. **رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی:** پیشنهاد می‌شود اداره یا دپارتمان خاصی به منظور رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی به معنای توسعه سیستم‌های اطلاعاتی و ایجاد پایگاه داده ملی یکپارچه در حوزه میراث فرهنگی، کاربرد ابزارهای رقومی (دیجیتال) مانند اسکن سه‌بعدی، واقعیت مجازی و هوش مصنوعی در حفاظت، نگهداری و بهره‌برداری از میراث فرهنگی و همچنین ایجاد بایگانی‌های دیجیتال از نسخه‌های خطی، بناهای تاریخی، آثار باستانی و... در وزارتخانه ایجاد شود.

۷. **میراث دیداری و شنیداری:** میراث دیداری و شنیداری حوزه‌ای از میراث فرهنگی است که امروزه توجه ویژه‌ای به آن در سطح جهانی می‌شود. به طوری که از طرف یونسکو ۲۷ اکتبر روز جهانی میراث دیداری و شنیداری نام‌گذاری شده است. بنابراین پیشنهاد می‌شود مراکز تخصصی برای مستندسازی، حفاظت و گسترش میراث دیداری و شنیداری کشور مانند آثار فاخر و منحصربه‌فرد فرهنگی در حوزه فیلم، عکس، موسیقی و... ایجاد شود.

منابع و مأخذ

- [1] Struttura e organizzazione del MIC (2024), Retrieved from <https://blog.edises.it/wp-content/uploads/2025/03/Struttura-MIC/>
- [2] National Plan for the Digitalisation of cultural heritage (2024), Retrieved from <https://digitallibrary.cultura.gov.it/>
- [3] Law No. 4848 on the Establishment of the Ministry of Culture and Tourism of Turkey (2003), Retrieved from <https://www.mevzuat.gov.tr/anayasa/errorpage/>
- [4] Ministry of Culture law (2015), Retrieved from <https://culture.gov.in>.
- [5] Development commissioner (handicrafts) (2025), Retrieved from <https://handicrafts.nic.in/>
- [6] National mission on cultural mapping (2020), Retrieved from <https://culture.gov.in/>
- [7] Cultural heritage act (2009), https://mc.government.bg/files/3696_Cultural_Heritage_Act-Bulgaria/
- [8] Ministry of Culture of the Republic of Bulgaria (2011), <http://mc.government.bg>
- [9] Cultural heritage protection act (2015), Retrieved from https://elaw.klri.re.kr/eng_service/
- [10] Ministry of Culture, Sports and Tourism (2025), Retrieved from: https://elaw.klri.re.kr/eng_service/

گزیده سیاستی

عمومی کردن میراث، آموزش میراث، گسترش بازوهای ارتباطی و رسانه‌ای، مردمی‌سازی، توجه به میراث معاصر، رقومی‌سازی (دیجیتال‌سازی) میراث فرهنگی، نهادسازی، گستردگی و تنوع نهادها و ادغام ساختاری از مهم‌ترین موضوعات قابل توجه در قوانین اهداف و وظایف کشورهای بررسی شده در این گزارش محسوب می‌شوند.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir